

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2019/09**

2019-08-09, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų Profesinės etikos taryba (toliau – PET) išnagrinėjo UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ (toliau – Pareiškėjas) 2019-04-15 prašymą dėl UAB „Progresyvūs projektai“ PV D. Zubavičienės (atestato Nr. 947) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų.

Pareiškimas buvo nagrinėjamas 2019-06-21 vykusio posėdžio metu. Posėdyje dalyvavo PET nariai Artūras Asauskas, Tumas Mazūras, Saulius Motieka, Tauras Paulauskas. Posėdžio pirmininku narių bendru sutarimu buvo paskirtas Tauras Paulauskas, sekretoriumi – Lietuvos architektų rūmų (toliau – LAR) teisininkas Nikolaj Kuprijanov.

Nors buvo kviešti, posėdyje nedalyvavo nei Pareiškėjas nei skundžiama architektė D. Zubavičienė (toliau – Atsakovas). Sprendimas buvo priimtas pateiktų dokumentų pagrindu.

Atsakovui 2019-06-26 pateikus papildomus dokumentus, klausimas buvo papildomai svarstomas 2019-08-09 posėdžio metu. Posėdyje dalyvavo PET nariai Artūras Asauskas, Irena Kliobavičiūtė, Gintautas Pamerneckis, Tumas Mazūras, Tomas Lapė, Saulius Motieka. Posėdžio pirmininku narių bendru sutarimu buvo paskirtas Saulius Motieka, sekretore – LAR teisininkė Rugilė Šiaulytė.

I. Pateikto pareiškimo esmė

1. Pareiškėjo vertinimu „Pastatų grupės (bibliotekos ir kultūros namų) rekonstravimo (modernizavimo) į kultūros paskirties pastatą Klaipėdos r. sav., Endriejavas, Mokyklos g. 1 projektas“ techninis projektas (toliau – techninis projektas) buvo rengiamas nepatikrintais duomenimis, nes techninio projekto sprendiniai prieštarauja faktinei situacijai (pastato fizinei būklei) darbų atlikimo vietoje, todėl techniniame projekte numatytų sprendinių įgyvendinimas kelia grėsmę pačiam rekonstruojamam pastatui ir jo naudotojui (neišspėstas pastato konstrukcijų tvirtumo, saugumo klausimas).
2. 2016 m. UAB „Progresyvūs projektai“ sudarė sutartį Nr. CP 090461 su Klaipėdos rajono savivaldybės administracija (toliau – Statytojas) dėl techninio projekto parengimo ir statybų projekto vykdymo priežiūros. Šio techninio projekto pagrindu 2017-11-06 buvo išduotas statybą leidžiantis dokumentas (toliau – SLD) bei organizuotas statybos darbų pirkimo konkursas, kurį laimėjo UAB „Išskirtinio būsto statyba“ (toliau – Rangovas). UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ atlieka statybų techninio prižiūrėtojo pareigas. Pagal sutartį UAB „Progresyvūs projektai“ turi vykdyti projekto vykdymo priežiūrą, atsakingi specialistai – G. Z. ir D. Zubavičienė. Statybos vykdomos Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšomis.
3. Už darbo projektą yra atsakingas Rangovas. Jo parinktam darbo projekto rengėjui trūksta informacijos pateiktame techniniame projekte - išvardinami konkretūs trūkumai, liečiantys techninio projekto konstrukcinę dalį. Atsakovas neatsiliepia į Statytojo ir Rangovo konstruktyvius siūlymus bendradarbiauti. 2018-12-10 Atsakovas, atvykęs į statomą objektą, atliko fotofiksaciją, bet savo techninio projekto klaidų nematė ir nefiksavo.
4. Atsakovui ignoruojant kvietimą bedradarbiauti, Statytojas inicijavo, kad būtų atlikta statinio konstrukcijų dalinė ekspertizė, ją atliko UAB „Baltų būstas“. Ja nustatyti statinio galimos avarinės būklės požymiai. Pagal atliktą ekspertizę būtina atlikti papildomus statybos ardymo darbus, nenumatytus techniniame projekte (plytų mūro cokolio ir rūsio sienų išardymas iki betoninių rūsio sienų blokų prieš tai išardant išorines sienas, rėmsijas bei rūsio perdangas), kurių kaina ne mažiau kaip 100 000 Eur be mokesčių. Dėl to kaltas Atsakovas, parengęs nekokybišką techninį projektą. Atsakovas neatsižvelgė į realią statinio būklę, neįspėjo Statytojo apie projektavimo užduotyje esamus trūkumus,

parengė techninį projektą neatsakingai, formaliai ir šie jų veiksmai vertintini kaip „tyčia“, kuri turi pasekmes turto ir žmogaus saugumui. Dėl to Pareiškėjas patyrė nuostolių.

5. Pareiškėjas prašo pripažinti, kad Atsakovas savo veikimu bei neveikimu pažeidė Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (toliau - EAPTEK) 1 principą, 2 principo 2.3, 2.4, 2.6, taikymo atvejus, 3 principo 3.1, 3.2, 3.6, 3.9 taikymo atvejus, 4 principo 4.1 taikymo atvejį. Pareiškėjai pateikė daugiau prašymų, PET nagrinėjo tik tuos kurie yra jų kompetencijoje.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

Atsakovė Danutė Zubavičienė pateikė paaiškinimus raštu:

1. 2016 m. UAB „Progresyvūs projektai“ laimėjo per CPO LT viešųjų pirkimų konkursą ir sudarė sutartį Nr. CP 090461 su Statytoju dėl techninio projekto parengimo ir statybų projekto vykdymo priežiūros. Techninis projektas buvo parengtas bendradarbiaujant su Statytoju.
2. Užbaigtą techninį projektą ekspertavo UAB „Statybos projektų ekspertizės centras“ ir 2017-08-30 išdavė bendrosios ekspertizės aktą Nr. 546-341(17)1/2017. Projektas buvo patvirtintas Statytojo – Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos 2017-09-14 įsakymu Nr. AV-2060. Šio techninio projekto pagrindu 2017-11-06 buvo išduotas SLD bei organizuotas statybos darbų pirkimo konkursas, kurį laimėjo Rangovas. Statybų techniniu prižiūrėtoju paskirta UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“. UAB „Progresyvūs projektai“ 2017-11-06 paskyrė projektų vykdymo priežiūros vykdymui G. Z. vadovu ir D. Zubavičienę, vėliau (2018-10-15) davė sutikimą kitam projektuotojui rengti darbo projektą.
3. 2018-11-15 raštu priminė Rangovui, kad negavo informacijos apie darbo projekto rengėją bei darbo projekto sprendinių, bet atsakymo negavo. Iš Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento (toliau - Klaipėdos TPSV departamentas) 2019-01-29 rašto Nr.(16.2)2D-1321 „Dėl atsakymo į 2018-12-13 pranešimą“ Atsakovas daro prielaidą, kad darbo projekto rengėjas yra UAB „Milimetras“ ir darbo projektas parengtas 2018-10-25 Nr. MM-18044 ir jo sprendiniai patvirtinti statinio statybos techninio prižiūrėtojo. Darbo projekto rengėjai nekontaktavo su techninio projekto rengėjais. Statybos techninis prižiūrėtojas taip pat nesikreipė į Atsakovus dėl darbo projekto suderinamumo ar kitų klausimų. Atsakovas bendravo tiesiogiai su Statytoju ir tame procese statybos techninis prižiūrėtojas UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ nedalyvavo. Statytojas jokių pretenzijų Atsakovui nėra pateikęs, priešingai – 2019-06-25 raštu Nr. (5.1.35E)A5-2899 teigė, kad nesuteikė UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ įgaliojimo atstovauti projektavimo klausimais, apie skundo teikimą informuotas nebuvo, nežino, kad I. Grikšienė, UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ lep. direktorė, būtų dalyvavusi susirinkimuose dėl statybos, ir neturėjo informacijos apie galimai avarinę pastato būklę, kuri išaiškėjo tik gavus statybos leidimą, pradėjus vykdyti statybos rangos darbus, atidengus konstrukcijas ir UAB „Baltų būstas“ atlikus dalinę ekspertizę.
4. 2018-12-10 vykdydamas savo pareigas Atsakovas lankėsi statomame objekte, pastebėjo eilę pažeidimų bet neturėjo galimybės to įrašyti į Statybos žurnalą, pastarasis 2018-12-12 buvo pristatytas į Atsakovo ofisą.
2018-12-13 Atsakovas raštu Nr. 18/12/13-1 įspėjo visus šio objekto statybos dalyvius bei Klaipėdos TPSV departamentą dėl atliekamų statybos darbų, be darbo projekto, be statybos darbų technologijos projekto, nepildant statybų žurnalo, atliekant darbus pažeidžiama statybų technologija ir taip neatliekamų pareigų. Atsakovo rašto pagrindu, 2019-01-10 Klaipėdos TPSV departamentas pranešė, kad pradėjo tyrimą.
5. 2018-12-27 Rangovas kreipėsi į Atsakovą, Statytoją, VTSPĮ bei kitas organizacijas dėl pastebėtų galimų techninio projekto trūkumų. Atsakovas 2019-01-03 raštu Nr.19/01/03-1 atmetė pastabas kaip nepagrįstas ir susiejo pretenzijas su savo anksčiau pareikštomis pastabomis dėl galimų pažeidimų

statybose. 2019-01-14 Rangovas raštu Nr. S19-5 kreipėsi į Atsakovą, prašydamas pateikti papildomus ar trūkštamus techniniame projekte dokumentus. Atsakovas tą pačią dieną atsakė raštu 19/01/14-1, kuriuo atmetė rangovo pastabas.

6. 2019-01-29 Klaipėdos TPSV departamentas raštu informavo Atsakovą, kad atliko patikrinimą ir nustatė, kad darbai atliekami pagal UAB „Milimetras“ 2018-10-25 parengtą darbo projektą Nr. MM-18044 bei statybos darbų technologijos projektą patvirtintus statybos techninio prižiūrėtojo, kad statybos žurnalas pildomas, paskutiniai įrašai daryti 2018-12-21, o Atsakovo pastabos įvykdytos 2018-12-13/14.
7. 2019-03-29 Statytojas kreipėsi raštu Nr. (5.1.82)A5-1485, kuriuo prašė Atsakovą remiantis dalinės statinio ekspertizės aktu pakoreguoti techninio projekto sprendinius ir kaip to priežastį įvardino projekto klaidas. Atsakovas 2019-04-08 raštu Nr. 19/04/08 Statytojui įsipareigojo pakoreguoti techninį projektą pagal ekspertų UAB „Baltų būstas“ pastabas iki 2019-05-08. Atsakovas raštu 19/08/08-1 atmetė Statytojo pretenzijas dėl techninio projekto klaidų ir pateikė tokius argumentus: pastato kadastro pažymoje nurodyta, kad pamatai gelžbetoniniai, išorinė pastato apžiūra nedavė pagrindo įtarti, kad pamatai mūriniai (pateiktos nuotraukos), techninio projekto pirkimo specifikacijoje nebuvo nurodyti esamos būklės konstrukciniai tyrimai, pastatas techninio projekto metu buvo eksploatuojamas ir tinko ardymas būtų sutrukdęs jo eksploataciją, patvirtintame techniniame projekte, pagal kurį buvo pirkti statybos darbai, buvo nurodyta atlikti papildomus tyrimus darbo projekto rengimo metu ir būtinybė Rangovui įsivertinti riziką.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjo prašymu Atsakovo profesinė veikla buvo nagrinėjama šių EAPTEK principų ir taikymo atvejų atžvilgiu:

1 principas „Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija, profesionalumas“

2 principas „Įsipareigojimai visuomenės labui“ taikymo atvejai:

2.3 Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 25(2)⁷).

2.4 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją.

2.6 Visi architektūros paslaugų teikėjai laikosi šio etikos kodekso, taip pat ir etikos kodeksų bei įstatymų, taikytinų priimančioje valstybėje teikiamoms ar numatytoms teikti architektūros paslaugoms.

3 principas „Įsipareigojimai klientui“, taikymo atvejai:

3.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštarauja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją. Jeigu aiškiai nesusitarta kitaip, tuomet architektūros paslaugų teikėjas turi arba prisiderinti prie poreikių ir vykdyti reikalavimus, arba tuojau pat atsisakyti atitinkamos architektūros paslaugų teikimo ar samdos sutarties.

3.2 Visi architektūros paslaugų teikėjai imasi tik tokio su savo profesija susijusio darbo, kuriuo jie gali parodyti, kad turi reikiamų žinių ir sugebėjimų (vadovaujantis Kvalifikacijų direktyva 2005/36/EC), taip pat (jei reikia), kad už konkrečių paslaugų sutartas atlyginimas įgalina ar įgalins apsirūpinti pakankamais finansiniais ir techniniais ištekliais, leidžiančiais įvykdyti savo įsipareigojimus klientams.

3.6 Visi architektūros paslaugų teikėjai savo klientams ir bet kuriems esamiems ar būsimiems vartotojams suteikia nepriklausomą, nešališką konsultaciją.

3.9 Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai.

4 principas „Įsipareigojimai profesijai“, taikymo atvejis:

4.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidencialumą ir vientisumą.

Atsižvelgiant į galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų laiką, nagrinėjamu atveju bus taikoma Kodekso redakcija, galiojusi nuo 2016-04-22.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Pareiškėjo teiktą pareiškimą bei medžiagą, Atsakovo pateiktus atsakymus bei juos pagrindžiančius dokumentus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

- a. Neatvykus nei Pareiškėjui nei Atsakovui nebuvo galimybės juos apklausti, nes pateiktuose pareiškime bei atsakyme yra vienas kitam prieštaraujančių teiginių bei nepaaiškintų aplinkybių. Pažymėtina, kad Atsakovo pateikti dokumentai yra ženkliai išsamesni ir leidžia sudaryti pilnesnį problemos supratimą bei įvykių eigą.
- b. Parengto techninio projekto ekspertizę atliko UAB „Statybos projektų ekspertizės centras“ ekspertai.
- c. Statytojas pateikė Atsakovui pretenzijas 2019-03-29 raštu Nr. (5.1.82)A5-1485, Atsakovas jas 2019-04-08 raštu 19/08/08-1 atmetė, tačiau įsipareigojo iki 2019-05-08 pakoreguoti techninį projektą.
- d. Statytojas 2019-06-25 raštu Nr. (5.1.35E)A5-2899 teigia, kad nesuteikė UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ įgaliojimo atstovauti projektavimo klausimais, apie skundo teikimą informuotas nebuvo, nežino, kad I. Grikšienė, UAB „Pastatų diagnostika ir statyba“ l.e.p. direktorė, būtų dalyvavusi susirinkimuose dėl statybos, ir neturėjo informacijos apie galimai avarinę pastato būklę, išaiškėjusią statybos metu.
- e. Pažymėtina, kad Pareiškėjai kreipėsi į PET bei kitas organizacijas dėl galimų techninio projekto klaidų jau praėjus keliems mėnesiams, kai Atsakovas apskundė Rangovą bei iš esmės ir Pareiškėją Klaipėdos TPSV departamentui dėl galimų pažeidimų statyboje.
- f. Atsakovo nepakankamo bendravimo su Pareiškėju, Rangovu, darbo projekto rengėju, neatvykus nei vienai iš šalių bei Pareiškėjui neįrodžius savo teiginių pagrįstumo, aplinkybių nepavyko nustatyti.

V. Sprendimo argumentai

Dėl atsakovų

Pareiškėjas, kreipdamasis į PET, prašė įvertinti ir projekto dalies vadovo G. Z. galimai padarytus profesinės etikos pažeidimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymu, PET yra LAR organas, nagrinėjantis LAR narių drausmės bylas dėl architektų profesinės etikos kodekso pažeidimo (Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 10 str.), o LAR nariai yra visi Lietuvos Respublikoje atestuoti architektai, kurių teisė verstis atestuoto architekto veikla pripažinta Lietuvos Respublikoje (Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 4 str.). Iš Pareiškėjo nurodytų atsakovų tik Danutė Zubavičienė yra atestuota architektė, todėl PET sprendžia tik jos galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų klausimus.

Dėl techninio projekto konstrukcinės dalies trūkumų

Pažymėtina, kad iš Klaipėdos TPSV departamento 2019-01-29 rašto Nr.(16.2)2D-1321 darytina išvada, kad darbo projekto rengėjas UAB „Milimetras“ pabaigė darbo projektą 2018-10-25, jis buvo statybos techninio prižiūrėtojo patvirtintas žyma „leidžiu statyti“. Dėl to šio klausimo kėlimas dėl techninio projekto konstrukcinės dalies informacijos nepakankamumo darbo projekto rengimui po to, kai darbo projektas jau buvo oficialiai parengtas ir patvirtintas, vertintinas tik kaip techninio prižiūrėtojo neprofesionalumas.

Dėl techninio projekto klaidų neįvertinus realios pamatų būklės darytina išvada, kad Atsakovas rėmėsi esamais dokumentais. Pastato kadastro pažymoje nurodyta, kad pamatai gelžbetoniniai, be to, išorinė pastato apžiūra nedavė pagrindo įtarti, kad pamatai mūriniai (pateiktų buvusios pastato būklės fotofiksacija patvirtina šios prielaidos pagrįstumą), techninio projekto pirkimo techninėje specifikacijoje nebuvo nurodyti esamos būklės konstrukciniai tyrimai, pastatas techninio projekto rengimo metu buvo eksploatuojamas ir tinko ardymas būtų sutrukdęs jo eksploataciją.

Patvirtintame techniniame projekte, pagal kurį buvo pirkti statybos darbai, buvo nurodyta atlikti papildomus tyrimus darbo projekto rengimo metu ir būtinybė rangovui įsivertinti riziką. Šių aplinkybių visuma nesudaro pagrindo išvadai, kad Atsakovo neprofesionalumu bei „tyčios“ veikimu ir/ar neveikimu buvo padarytos techninio projekto klaidos.

Pažymėtina ir tai, kad mūriniai pamatai vietoje gelžbetoninių, kurių buvimas ir sudaro šios problemos esmę, vertintini kaip aplinkybė, kurios Atsakovas neturėjo numatyti, nes mūrinių pamatų įrengimas prieštaravo sovietinės Lietuvos normatyvinei bazei bei statybų praktikai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, PET neturi pagrindo ir įrodymų konstatuoti, kad Atsakovas pažeidė profesinę etiką.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi Europos architektūros paslaugų teikėjų profesinės etikos kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, vienbalsiai nutarė, kad architektė Danutė Zubavičienė nepažeidė 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai“), 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.3, 2.4, 2.6 taikymo atvejų, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.1, 3.2, 3.6, 3.9 taikymo atvejų, 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1 taikymo atvejo (vienbalsiai).

Posėdžio pirmininkas

Saulius Motieka

Sprendimo projektą rengė Tauras Paulauskas
Sprendimas surašytas 2019-11-03